

İSTANBUL
16°C / 13°C

EURO 6,32 % -0,09 USD 5,55 % -0,18 ALTIN 218,97 % -0,16

Yazarlar Gündem Siyaset Türkiye **Dünya** Ekonomi Kültür-Sanat Çizerler Spor Yaşam Bilim ve Teknoloji Eğitim Sağlık Fotoğraf Video

Kapat

Son yarım asırda doğal yaşamın 'yüzde 60'ı yok oldu'

Venedik'te son 10 yılın en büyük seli: Kentin dörtte üçü sular altında

ABD'den Kaşıkçı açıklaması

İstanbul Havalimanı için NYT'de tam sayfa ilan

Ana Sayfa

Dünya

Çanlar kimin için çalışıyor?

Çanlar kimin için çalışıyor?

Fener Rum Patrikhanesi'nin Ukrayna'daki kiliseleri tanımasının etkileri Türkiye'nin de merkezinde olduğu çok geniş bir alanı kapsıyor.

Bunlarla da ilgilenebilirsiniz

- Ukrayna Ortodoks Kilisesi'nin bağımsızlık talebi kabul edildi

Beğen 21

G+ Paylaş

Tweetle

Takip et: @cumhuriyetgzt

Facebook'ta paylaş

WhatsApp

Tumblr

E-posta

Deniz Ülkütekin

Yayınlanma tarihi: 20 Ekim 2018 Cumartesi, 21:43

Yaklaşık 300 milyon Ortodoks-Hristiyan, Fener-Rum Patriği ve Rus Ortodoks Kilisesi arasındaki tartışmaya odaklanmış durumda. 11 Ekim'de Fener-Rum Patriği Bartholomeus, Kiev Patriği Filaret ve **Ukrayna** Otosefal (kendi başına karar vermeye yetkili) Ortodoks Kilisesi Metropoliti Makariy'in aforozlarını kaldırdı ve her iki piskoposu da tanıdı. Bu karar, 330 yıl sonra **Ukrayna** Ortodoksluğunun merkezinin yeniden İstanbul olması için bir adım. Gelişmelerin önemini anlamak için İstanbul'un fethine kadar giden bir tarih yolculuğu yapmamız gerekiyor.

Osmanlı ve patrikhane

Osmanlı'nın İstanbul'u fethinin ardından, Batı dünyasında en fazla tartışılan konu Fener-Rum Patrikhanesi'ydi. Bunun sebebi, Patrikhane'nin Ortodoks hiyerarşisi içinde ekümeniklik (eşitlerin içinde birinci) sıfatına sahip olmasıydı. Roma İmparatorluğunda Hristiyanlığın yayılmaya başlaması ile **Fener Rum Patrikhanesi**, diğer kiliseler içinde önemini artırdı, 6. yüzyılda ekümeniklik sıfatını kazandı. 11. yüzyılda doğu ve batı

Video Haber

Beyaz Saray'da bayraklar yarıya indi

Yeni havalimanının ismi belli oldu

Ünlüler yeni havalimanında

En Çok...

+ okunanlar

+ yorumlananlar

- beğenilenler

- 181 yolcu ile 7 mürettebatlı uçak düştü!...
- Finlandiya'daki barda cep telefonu yasağı
- Financial Times: Cemal Kaşıkçı cinayeti...
- Angela Merkel aday olmayacak
- Titanik 2 ilk seferini 2022'de yapacak
- İklim değişikliği: Atmosferi karbondioksitten...
- Avrupa yaz-kış saati uygulaması hakkında...
- Tunus'ta intihar saldırısı: Çok sayıda yaralı var
- ABD Dışişleri Bakanı'na yönelik önemli...
- Putin, Suriye'ye yeni büyükelçi atadı

kiliseleri arasındaki bölünme, Roma Kilisesi'nin (Vatikan) Katoliklik anlayışını benimsemesi ve batıdaki Latinlerin İstanbul'u istilası sonrası yaşanan ayrışma ile Fener-Rum Patrikhanesi doğu coğrafyasındaki hristiyan nüfus için bir dini merkez haline geldi. Ancak Türklerin batıya yönelişinin sonucu olarak Ortodoksluğun dört tarihi kilisesinden hiçbir Hristiyan hâkimiyeti altında bulunan topraklarda yer almıyordu. 18. yüzyıl sonunda Balkanlar'da başlayan milliyetçilik dalgası, özellikle Rum nüfusun bağımsızlık istekleri Osmanlı ile Patrikhane arasında soğuk rüzgârlar esmesine sebep olacaktı. Nitekim Yunanistan'ın bağımsızlığını kazandığı 1821 Yunan Devrimi'nin ardından, Patrik 5. Gregory öldürülecekti.

Moskova-İstanbul ayrılığı

Kuzeyde ise Kiev'in 1325'te Moğol istilasına uğraması sonrası, **kilise** merkezinin Moskova'ya taşınmasıyla kurulan Rus Ortodoks Kilisesi – Moskova Patrikhanesi, Ortodoks hiyerarşisinde Fener-Rum Patrikhanesi'nin altında yer alıyordu. Ancak 1439'daki Floransa Konseyi'nde Bizans Hiyerarşisi ve Rus Kilisesi'nin imzaladığı, Papa'nın ve Vatikan'ı tanıyan bildirgeyi Rus Kralı 2. Vasili'nin kabul etmemesi Ortodoks dünyasında derin bir ayrılığın temellerini atacaktı. Bizans'ın, Osmanlı'nın İstanbul'u fetih tehdidine karşı batı Hristiyanlarının desteğini almak için yaptığı girişimi 1448'de Piskopos Jonas'ın, Fener-Rum Patrikhanesi'nin onayı olmaksızın Rus Ortodoks Kilisesi'nin başına getirilmesine yol açıyordu.

Ortodoks nüfusun yoğun olduğu Balkan topraklarında bağımsızlığını ilan eden halklar, ulusçu yaklaşımı, söz konusu din olunca da sergiliyordu. Otosefal olarak kurulan kiliseler Fener-Rum Patriğinin önderliğini kabul etmemişti. Osmanlı tarihe karışıp Cumhuriyet ilan edilirken, Fener-Rum Patrikhanesi, eski kıtada sadece Türkiye toprakları içinde yer alan Rum azınlıkların hakları üzerinde direkt söz sahibiydi. Öte yandan ekümeniklik sıfatının en önemli mirasçısı olarak kabul edilen Yunanistan ulusal kiliseleri de Osmanlı'nın İstanbul'u fethi ve Ayasofya'nın cami yapılmasına karşın İstanbul'u terk etmeyen Patrikhane'yi Osmanlı Devleti'nin kuklası olmakla suçluyordu.

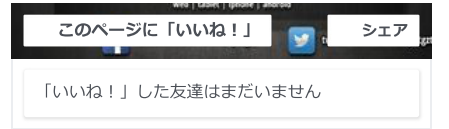
Cumhuriyet tanımadı

Konstantinopol Ekümenik Patrikhanesi olarak adlandırılan Fener-Rum Patrikhanesi'nin ekümeniklik statüsü Türkiye Cumhuriyeti tarafından tanınmayacak, sadece Patrikhane'nin, ülkedeki Rumların ruhani lideri olduğu kabul edilecekti. Mübadele sonrasında, Patrikhane'nin söz sahibi olduğu nüfus 12 ada, İstanbul'daki Ortodokslar ve Yunanistan'daki küçük bir azınlıktan ibaretti.

2. Dünya Savaşı sonrasında oluşan iki kutuplu dünya siyasetinde, Ortodoksluk içindeki tartışmalar, sosyalist hükümetlerle ilişkiler ekseninde gelişti. Moskova'daki Rus Ortodoks Kilisesi, dine karşı mesafeli olan Sovyet Rusya yönetimi ile ilişkilerini dengelemek adına "kuklalık" eleştirileriyle karşı karşıya kaldı. Savaş sonrasında, Nazilerin açtığı kiliselerle birkaç büyük kilisenin yeniden ibadet için kullanılmasına izin veren Stalin, Ortodoksluğu kontrol altında tutarak, kilisenin Politbüro amaçlarına hizmet eden bir kurum olarak yaşamasına izin verdi. Bu durum başka bir kilisenin güçlenmesine sebep olacaktı; Rusya Dışındaki Rus Ortodoks Kilisesi.

Çarlık rejiminin yıkılması sonrasında Rusya'dan kaçan, Beyaz Ordu yanlısı Rus din adamları tarafından kurulan bu **kilise**, diasporada yaşayan sosyalizm karşıtı Rusları bir araya getirmeyi amaçlıyordu. Komünizmin yıkılmasının ardından, 2000 yılında yapılan görüşmelerde son Çar ve ailesi Romanov'lar ve Bolşevik devrimi sırasında öldürülen din adamları için Rus Ortodoks Kilisesi'nin taziye yayımlaması talebinde bulunan Rusya

Aboneler için

Sovyetler Birliği'nin yıkılması **Ukrayna** Ortodoksluğu'nda da değişimlere sebep oldu. **Ukrayna**'nın kurulmasının hemen ardından hayata geçen **Ukrayna** Ortodoks Kilisesi - Kiev Patrikhanesi, tıpkı 1921'de kurulan **Ukrayna** Otosefal Ortodoks Kilisesi gibi Fener-Rum Patrikhanesi tarafından tanınmayacaktı. **Ukrayna** 'da yer alan bir başka büyük **kilise** **Ukrayna** Ortodoks Kilisesi-Moskova Patrikhanesi ise demir perdenin yıkılması sürecinde 1990'da kurulmuş ve Rus Ortodoks Kilisesi'nin gayri resmi himayesine girmişti.

NATO doğu kilisesinde

Ukrayna'da 2014 yılında başbakan Viktor Yanukoviç'in bir turuncu devrimle görevden alınmasının ardından başlayan çatışmalar sonucu ülkenin kuzeyi Donetsk'teki Rus yanlısı ayrılıkçıların başlattığı silahlı mücadele ve Rusya'nın Kırım'ı işgal etmesi, Karadeniz kıyısındaki ülkede halen devam eden bir iç huzursuzluk ortaya çıkardı. Bunun Ortodoks dünyasına yansımaması da düşünülemezdi. Esasen Karadeniz'deki sular, NATO'nun Rusya sınırında, hem deniz hem de karadaki silahlı gücünü artırmasıyla ısınmıştı. AB yanlısı, Rusya karşıtı kitlelerle, Rusya'ya bağlanmak isteyen kuzeydeki ayrılıkçılar arasında ikiye bölünen **Ukrayna**'da Ortodoks nüfus da hızla siyasi yaklaşımının etkisi altında kalmaya başladı.

Bölünme

12 Ekim; Kremlin sözcüsü yaptığı açıklamada, Putin'in güvenlik kurmaylarıyla **Ukrayna**'daki Rus Ortodoks Kilisesi'nin durumu hakkında görüşüğünü açıkladı. Bu diplomatik bir hataydı ve Rusya'nın niyetini belli etmesi açısından da önemliydi. Kastedilen, **Ukrayna** Ortodoks Kilisesi – Moskova Patrikhanesi'ydi, ama bu **kilise** **Ukrayna** Ortodoksluğunun, Rus Ortodoks Kilisesi'ne bağlanmasından çok sonra kurulmuştu. **Kilise** her ne kadar Moskova'ya yakın olsa da açıklamasında bağımsız olduğunu altını çiziyor ve “ **Ukrayna**'da hiçbir şekilde Rus kilisesi yoktur” diyordu. Asıl kıyamet 3 gün sonra koptu.

Minsk'te toplanan Rus Ortodoks Kilisesi Kutsal Meclisi'nde Fener-Rum Patrikhanesi ile tüm bağları koparma kararı çıktı. Ertesi gün ise söz Türk Ortodoks Kilisesi'nindi.

Kilise, Bartholomeos ve Patrikhane meclis üyeleri hakkında görev sırasında din hizmetlerinin kötüye kullanmak gerekçesiyle suç duyurusunda bulunuyordu. Bu sürecin uzun vadede, “tarihi” İstanbul'da Hristiyanlığın yeniden yükseltirme çabaları, Ayasofya'nın ibadete açılması ve Avrasya, NATO çatışması ekseninde yaşanan siyasi-askeri gelişmelerle çok daha önemli bir boyut kazanacak ve bu boyutun merkezinde, İstanbul ve Türkiye Cumhuriyeti yer alıyor. Bu yüzden Türkiye'nin Rusya ile yakınlaşıp, AB ve NATO ile arasına mesafe koyma çabasını, her iki ülkenin güvenlik ve egemenlik endişelerini kapsayan ortak çıkarları içinde değerlendirmek gerekiyor.

Cumhuriyet.com.tr'de yer alan yorumlar kullanıcıların kendi görüşleridir. Yazılanlardan cumhuriyet.com.tr veya Cumhuriyet Gazetesi sorumlu tutulamaz

Etiketler:

Fener Rum Patrikhanesi, Ukrayna, kilise

E-Gazete	iPhone / iPad / Android	Video Galeri		Tazıları 21 Haziran 2010 tarihinde yitirdiğimiz Cumhuriyet Gazetesi Başyazarı İlhan Selçuk'un yazılarından seçmeleri okurlarımızla buluşturuyoruz. Bu köşede aydınlanmanın bilgesi Selçuk'un günümüze ışık tutan yazılarını bulabileceksiniz.	
Cumhuriyet Arşivi	Günlük Gazete Manşetleri	Foto Galeri			
Reklam	Şans Oyunları	+ Haber			
Künye	Milli Piyango	+ Yaşam			
İletişim	Kaydettiklerim	+ Kültür-Sanat			
Yayın İlkeleri	Manşetleri Sitene Ekle	+ Çevre			
RSS	Hava Durumu	+ Gezi			
	Seçimler				

BÖLÜMLER

Astroloji	Bilim ve Teknoloji	Çalışma Yaşamı	Çevre	Dünya	Eğitim	Ekonomi	Gezi	Kitap	Konser	
Kültür-Sanat	Otomobil	Pazar Yazıları	Piyasalar	Sağlık	Sinema	Siyaset	Sokak	Spor	Tiyatro	Türkiye
TV Rehberi	Uzay	Yaşam	Yazı Dizileri	* Şu Anda	Cumhuriyet Kitapları					